

ISM skriftserie

Nr. 28

**HELSE, LIVSSTIL OG LEVEKÅR I
FINNMARK**

**Resultater fra Hjerte-karundersøkelsen
i 1987-88. Finnmark III.**

ved

Knut Westlund og Anne Johanne Søgaard

**Universitetet i Tromsø
Institutt for Samfunnsmedisin**

Vadsø under fylkesgjennomsnittet for begge kjønn. Over eller likt med fylkesgjennomsnittet for alle indikatorer i begge kjønn ligger Vardø, Nordkapp og Båtsfjord.

Korrelasjonskoeffisienter for menns og kvinners kommuneprosenter:

Arbeidsledighetstrygd:	0.623
Sykmeldt, attføringspenger:	0.533
Uførepensjon:	0.585

Mellom arbeidsledighetstrygd og uførepensjon er koeffisientene:

Menn:	0.428	Kvinner:	0.257
-------	-------	----------	-------

En sammenligning med Nord-Trøndelag i 1989 gir:

		P r o s e n t		
		Arbeids- ledighetstrygd	Sykmeldt	Uførepensjon
Menn				
Finnmark	alder 40-44	6.2	6.5	3.5
Nord-Tr.	" 40-42	9.1	4.4	2.4
Finnmark	alder 60-62	6.1	9.0	37.3
Nord-Tr.	" 65-67	5.3	7.0	39.3
Kvinner				
Finnmark	alder 40-44	5.3	7.8	7.1
Nord-Tr.	" 40-42	10.5	7.6	4.9
Finnmark	alder 60-62	3.2	8.6	44.0
Nord-Tr.	" 65-67	3.1	4.0	28.1

Tabell 20 viser prosent som har husmorarbeid som hovedyrke. Hos kvinner øker prosenten fra 17 i alder 20-24 til 64 i alder 60-62. Nedgangen i de senere år har vært dramatisk. I 1974-75 svarte 61.5 % "Ja" i alder 20-34, 72.1 % i alder 35-49. Kommuneprosentene varierer fra 59 i Kautokeino til 24 i Hammerfest.

Tabellene 21 a) - d) behandler spørsmålene om finsk og samisk ætt. Tabell 21 a) gjengir svarfordelingen på de to spørsmål. Kjønn- og aldersforskjellene er små. 24 % svarer

"Ja" på spørsmålet om finsk ætt, 20 % på spørsmålet om samisk ætt. Kommuneprosentene i Tabell 21 b) viser de ventede variasjoner. Kautokeino, Karasjok, Nesseby og Tana har høy prosent samiskættede. Vadsø har høyest prosent finskættede, tett fulgt av Tana, Nesseby og Sør-Varanger.

Tabellene 21 c) og d) gir resultatene av en kategorisering på basis av de to spørsmål i fire grupper: Norsk, Finsk, Samisk - og Finsk og Samisk. Denne kategorisering er gjort på samme måte som i rapportene fra Finnmark I og II (3,4), nemlig:

Finsk: Ja til spørsmålet om finske, Nei eller Vet ikke til spørsmålet om samiske besteforeldre

Samisk: Ja til spørsmålet om samiske, Nei eller Vet ikke til spørsmålet om finske besteforeldre

Finsk og

samisk: Ja til begge spørsmål

Norsk: Nei til begge spørsmål

Andre kombinasjoner, inkl. manglende svar på ett eller begge spørsmål, er tatt som ikke klassifiserbare. Som det fremgår av antallene i tabellene 21 b) og c) fører disse definisjoner til at vel 20 % av svarene forblir uklassifisert, hvilket naturligvis har betydning for de prosentene som er vist i 21 c).

Tabell 49 i referanse (4) viser overensstemmelse i klassifisering i 1974-75 og 1977-78 på basis av svarene fra dem som møtte begge ganger. Kappa-verdiene lå i området 0.75-0.78. Det var en klart større overgang fra Samisk i 1974-75 til Finsk og samisk i 1977-78, enn omvendt. I mindre utstrekning ble det samme funnet for dem som ble klassifisert som Finsk i 1974-75. Denne overgang til Finsk og samisk ser ut til å ha fortsatt. Prosentene for Finsk og samisk i alder 45-59 er nå ca. 9 %, mot 6 % for samme kohorte i 1977-78.

Det bør erindres at det 100 % utvalg som ble brukt i 1974-75 for aldersgruppe 20-34 fra kommunene Vadsø, Kautokeino, Porsanger og Gamvik medførte en overrepresentasjon av samisk og finsk befolkning i Finnmark I og II.

Tabell 21 a)

**"Er to eller flere av Deres besteforeldre av finsk ætt?
Er to eller flere av Deres besteforeldre av samisk ætt?"**

Alder	Finsk ætt				Samisk ætt					
	Antall svar*	Prosent Ja	Prosent Nei	Prosent Vet ikke	Antall svar*	Prosent Ja	Prosent Nei	Prosent Vet ikke		
MENN										
20-20	173	26.6	57.8	15.6	100.0	171	19.3	69.0	11.7	100.0
25-29	153	24.2	60.1	15.7	100.0	152	17.1	67.1	15.8	100.0
30-34	454	24.7	52.6	22.7	100.0	455	26.6	57.4	16.0	100.0
35-39	829	23.4	57.1	19.5	100.0	832	23.2	62.7	14.1	100.0
40-44	2161	20.8	59.9	19.3	100.0	2161	16.4	67.4	16.2	100.0
45-49	1602	23.9	58.7	17.4	100.0	1599	19.3	65.3	15.4	100.0
50-54	1436	26.0	55.6	18.4	100.0	1435	23.4	61.1	15.5	100.0
55-59	1537	24.9	54.8	20.3	100.0	1534	20.4	62.2	17.4	100.0
60-62	894	23.2	58.0	18.8	100.0	893	17.6	66.6	15.8	100.0
20-62	9239	23.6	57.4	19.0	100.0	9232	20.0	64.2	15.8	100.0
KVINNER										
20-24	196	21.9	63.3	14.8	100.0	195	18.5	69.2	12.3	100.0
25-29	185	20.0	64.9	15.1	100.0	184	16.8	69.6	13.6	100.0
30-34	490	26.7	57.0	16.3	100.0	489	23.1	67.7	9.2	100.0
35-39	862	25.5	57.7	16.8	100.0	863	26.4	61.4	12.2	100.0
40-44	1960	23.7	58.5	17.8	100.0	1962	18.9	66.9	14.2	100.0
45-49	1515	25.5	56.0	18.5	100.0	1513	19.3	64.7	16.0	100.0
50-54	1388	26.6	54.0	19.4	100.0	1386	22.9	60.6	16.5	100.0
55-59	1501	26.6	54.2	19.2	100.0	1497	20.4	63.5	16.1	100.0
60-62	881	26.3	55.6	18.1	100.0	880	18.6	66.2	15.2	100.0
20-62	8978	25.4	56.5	18.1	100.0	8969	20.7	64.5	14.8	100.0

* Antall svar Ja + Nei + Vet ikke. (De som har krysset av for både finsk og samisk er registrert begge steder).

Tabell 21 b)

**"To eller flere av besteforeldrene finsk ætt?
To eller flere av besteforeldrene samisk ætt?"**

Aldersjusterte kommuneprosenter
Alder 20-62

	FINSK ÆTT				SAMISK ÆTT			
	MENN		KVINNER		MENN		KVINNER	
	n*	%	n*	%	n*	%	n*	%
	"Ja"		"Ja"		"Ja"		"Ja"	
01 Hammerfest	728	9	793	15	728	6	793	6
02 Vardø	356	22	374	25	354	4	374	7
03 Vadsø	777	44	793	40	773	8	789	12
11 Kautokeino	365	24	377	20	370	81	377	86
12 Alta	1614	22	1672	23	1612	9	1669	9
14 Loppa	251	18	238	15	249	7	240	8
15 Hasvik	176	7	159	10	176	7	159	13
16 Sørøysund	265	16	249	15	266	10	249	15
17 Kvalsund	197	17	179	17	197	30	179	29
18 Måsøy	256	9	229	15	256	16	229	14
19 Nordkapp	541	16	500	17	540	6	499	11
20 Porsanger	648	33	580	32	648	32	580	36
21 Karasjok	323	22	298	20	323	81	300	84
22 Lebesby	222	16	199	21	222	27	198	26
23 Gamvik	208	13	197	17	208	11	198	15
24 Berlevåg	172	8	164	15	172	8	164	12
25 Tana	454	36	377	38	451	59	377	48
27 Nesseby	138	36	114	36	138	65	115	62
28 Båtsfjord	287	12	265	20	287	5	265	11
30 Sør-Varanger	1261	35	1221	37	1262	13	1215	14
Finnmark	9239	24	8978	25	9232	20	8969	21

Signifikansnivå for aldersjusterte kommunegjennomsnitt:

.000 .000 .000 .000

* Antall svar Ja + Nei + Vet ikke. (De som har krysset av for både finsk og samisk er registret begge steder).

Tabell 21 c)

Etnisk gruppe

Alder	Antall klassifi- serbare*	P r o s e n t				Finsk og samisk
		Norsk	Finsk	Samisk		
MENN						
20-20	137	61.3	19.7	9.5	9.5	100.0
25-29	119	59.7	20.2	13.4	6.7	100.0
30-34	333	53.5	21.0	15.9	9.6	100.0
35-39	632	55.9	21.5	15.5	7.1	100.0
40-44	1637	65.5	18.5	10.2	5.8	100.0
45-49	1236	61.3	18.6	12.1	8.0	100.0
50-54	1099	54.9	20.7	14.9	9.5	100.0
55-59	1139	58.9	19.6	12.2	9.3	100.0
60-62	688	61.3	20.6	11.8	6.3	100.0
20-62	7020	60.0	19.7	12.5	7.8	100.0
KVINNER						
20-24	158	65.2	16.4	10.8	7.6	100.0
25-29	147	69.4	13.6	10.2	6.8	100.0
30-34	397	54.1	23.2	14.9	7.8	100.0
35-39	683	52.9	21.8	16.7	8.6	100.0
40-44	1527	61.5	19.4	10.7	8.4	100.0
45-49	1154	59.9	20.4	11.1	8.6	100.0
50-54	1054	54.4	21.0	14.8	9.8	100.0
55-59	1143	56.4	21.8	13.0	8.8	100.0
60-62	676	59.3	21.8	10.5	8.4	100.0
20-62	6939	58.1	20.7	12.6	8.6	100.0

* Finsk: Ja til spørsmålet om finsk, nei eller vet ikke til spørsmålet om samiske besteforeldre.

Samisk: Ja til spørsmålet om samisk, nei eller vet ikke til spørsmålet om finske besteforeldre.

Finsk og samisk: Ja til begge spørsmål.

Norsk: Nei til begge spørsmål.

Ikke klassifiserbar: Andre kombinasjoner, inklusive manglende svar på ett eller begge spørsmål.